

PAKRI SAARED ja PAKRI POOLSAAR

12.08.2023

Millal esimesed rootslased Pakri saartele jõudsid ja kust nad saabusid, on täpsemalt teadmata. Pakri saarte rootsipärase nime 'Rogoy' (Rukkisaar) leiame esmakordselt Taani kuninga kirjast, millega 1283. aastal kinnitati Padise kloostri valdused. Pakri saartel laialt levinud pärimuse järgi tulid ümberasujad Rootsist Dalarnast, ajalooallikad ja keeleaines viitavad aga pigem Soome Uusimaa (Nyland) poole, kus Padise kloostri olid 14. sajandil suured maavaldused.

28. aprillil 1345 müüs Padise kloostri abt Nicolaus Suur-Pakri saare viiele rootslasele 34 marga hõbeda eest. Samal aastal ostis kolm rootslast 30 marga hõbeda eest Laoküla mõisa maad. Ostukirjades on märgitud, et uued omanikud kasutavad maad „rootsi õiguse” (*ius Svecicum*) alusel. See tähendas eelkõige isiklikku vabadust, põlvest põlve edasi antavat asustusõigust ning kindlamalt fikseeritud makse. Ka Väike-Pakrile asusid elama rootslased. Padise mõisaga jäid saared seotuks 20. sajandini. Sajanditega kujunes saartel välja rikkalike traditsioonidega rahvakultuur ning oma keelemurre, mis Suur- ja Väike-Pakril oli mõnevõrra erinev.

Esimese iseseisvuse ajal moodustasid saared omaette Pakri valla. Viies külas elas 1934. aastal 354 inimest ning paiknes 119 talu. Kummalgi saarel oli oma kool, kirik ja kalmistu, tegutses koduloomuuseum. Eestlased pole seal kunagi elanud. Paraku lõppes idüll aastal 1940, kui kogu elanikkond sunniti kodudest lahkuma (tagasi Rootsi), külad hävitati ja saared muudeti Nõukogude Liidu sõjaväebaasiks ning Varssavi pakti maade lennuvägede õppepommitamise polügooniks. Koos sõjaväelinnakutega ehitati 1952. aastal ka üle 10 ha suuruse Langgranne laiu kulgev saari ühendav tammtee. Saari pommitati viimati veel 1992. aastal, juba suveräänse vabariigi ajal, kuid õnneks peamiselt õppemürskudega, mistõttu loodus eriti ei kahjustunud. Saared tagastati Eestile 1994. aasta mais.

Värvikas ajalugu, haruldased looma- ja linnuliigid, sõjaaegsed lõhkekehad, puutumata loodus ja lummavad vaated. Seda kõike pakub sulle Eesti kõige paremini hoitud saladus - salapärase Pakri saar... Pakritel ei ela ainult veisekarjad ja linnuparved. Kaugeltki sellest. Saartel elavad ka kohalikud elanikud väga mõnusat ja rahulikku elu. Läbi ajaloo on saartel olevad külad läbi tule ja vee käinud ning on tänapäevani säilinud. Üks neist on näiteks Väike-Pakri Suurküla. Pakri saarte šoti mägiveised ei ole kuskil aedikus kinni, vaid liiguvad saartel täiesti vabalt ja iseseisvalt ringi. Kokku on neid pea 500 tükki ning nad elutsevad umbes sajapealistes karjades. Seega tõenäosus Pakri saartel šoti mägiveist kohata on äärmiselt kõrge.

Väljasõit Tartust kl 07.15 Vanemuise alumisest parklast, kl 08.00 Puhu risti Olerexi tanklast, Tallinnast kl 09.20 lennujaama juurest trammipeatuse parklast.

Sõidame Põhja-Eesti kõrgele pankrannikule rajatud sadamalinn **Paldiskisse**. Teel saame ülevaate põneva ajaloo linnast, mida omal ajal külastasid Saksamaa, Rootsi ja Venemaa kroonitud pead. Juba muinasajal rootslastega asustatud Pakrile ehitati 17. sajandil Rogerviki sadam. Tsaar Peeter I tahtis siia rajada Balti mere laevastikubaasi nimega Baltiiski Port, mis oleks võrdne Euroopa suurimatega, kuid ehitus jäi pooleli. Nõukogude võimu ajal oli Paldiski rangelt suletud sõjaväelinn, nüüd on linn hävingust toibunud ning areneb kiiresti. Linnas on sündinud ja elanud skulptor Amandus Adamson, kelle suveateljeesse on rajatud Ateljeemuuseum, mis tutvustab kunstniku elu ja loomingut.

Külastame **Pakri poolsaart**, kus asub Eesti kõrgeim tuletorn. Näha on ka Peeter I aegse tuletorni varet. Poolsaare läänekallast ääristab astanguline Pakri ehk Pakerordi pank, mis põhjapool tõuseb otse merest püstise kaljuseinana 24 m kõrgusele. See on Eesti uhkema looduse mälestisi, mille jalamil uhuvad tormise ilmaga vahused lained. Pangaservalt viib trepp alla mere äärde.

Sõit Padiski **Lõunasadamasse**, kust **kl 11.30 väljub laev**. 30 minutit meresõitu ja oleme **Väike-Pakri saarel** Lillby sadamas. Kohaliku liiklusvahendiga, milleks on **kastiauto**, teeme päeva jooksul mõlemat saart tutvustava ringsõidu, näeme saarte omapärast ja vahelduvat loodust. **Väike-Pakril** teeme peatuse Väikekülas,

kus vaatame „Pakri Robinsoni“ elamist. Sõidame piki rannikut, et näha Peeter I aegset karjääri, nn Suurt kivimurdu, kust võeti ehitismaterjali Pakri saarte ja poolsaare vahelise muuli rajamiseks. Üle kiviklibuväljade sõites jõuame kõige kõrgemale pangale, kus soovijad võivad laskuda ka panga alla maa-alustesse käikudesse. Külastame riikliku kaitse all olevat ehitismälestist Väike-Pakri kabeli varet ja ajaloomälestisena kaitstud kalmistut.

Pärast **lõunasuppi** sõidame üle tammtee **Suur-Pakrile**. Siinne loodus on teistsugune. Saare põhja- ja idarannikut katavad lagedad looniidud, kus võib leida haruldasi taimi nagu salutakjas, soohiilakas ja nõmmnelk. Heinamaad olid piiratud kiviaedadega. Mets katab ¼ saare pindalast, valdavalt kesk- ja lääneosa. Saarel kasvavad Eesti läänepoolseimad pangametsad. Külastame restaureerimisjärgus olevat kirikut ning jalutame läbi nõuka ajal hävinud ja puudesse kasvanud Suurküla, kus veel 20. sajandi algul tegutses 20 talu. Sõidame tagasi Väike-Pakrile. Meie teele jäävad nõukogude sõjaväelinnaku varemed ja lugematud pommiaugud.

Laev väljub kl 18.30 Pakri saarelt Paldiskisse, kus ootab meie buss. Sõit Tallinn - Tartu.

HIND: 145 € korduvreisija soodushind / 155 € tavahind

HINNA SEES:

- väikebuss,
- grupijuht,
- laevapiletid Pakrile ja tagasi,
- kastiautoga u 4-5 tundi koos kohaliku saatjaga,
- **lõunasupp.**

Saarele kaasa võtta vihma- ja tuulekindel riietus. Jalga panna mugavad jalanõud. Kaasa võtta piisavalt joogivett, soovi korral ka kohvi oma termosega, päikesekaitsevahendid ja hea tuju!

**Firma ei saa vastutada sõidugraafikust kõrvalekaldumise eest, mis on tingitud ilmastikutingimustest, liiklusoludest merel. NB! Lähtuvalt mereohutuse eeskirjadest ei välju kaatrid kui tuule kiirus on 14 m/s või rohkem. Väljumise otsustab kohapeal aluse kapten.

Kehtib Tensi-Reiside pakettreisileping, v.a reisi eest tasumise ja reisi annulleerimise tingimused:

- ettemaks 50% reisi maksumusest 5 päeva jooksul pärast broneeringu kinnitust ja arve saatmist;
- 35 päeva enne reisi peab olema tasutud kogu reisi maksumus;
- kuni 31 päeva enne reisi peetakse reisist loobumisel kinni büroo teenustasu 9 €;
- tühistades reisi 30-15 päeva enne reisi on tühistamistasu 50% reisi hinnast;
- tühistades reisi 14 või vähem päeva enne reisi on tühistamistasu 100% reisi hinnast.

REISIKORRALDAJA: TENSI-REISID AS

Tel 7 344 207, 7 344 208 Ülikooli 4, Tartu

Tel 6 703 333, 6 703 000 Estonia pst 5a, Tallinn

Tel 44 26 305, 44 26 300 Pärnu

E-mail: tensi@tensireisid.ee Kodulehekülg: www.tensireisid.ee

Panga rekvisiidid: TENSI-REISID AS a/a EE902200221005109167 (Swedbank)

• SOOVITAME TEHA REISITÕRKEKINDLUSTUSE, MIS GARANTEERIB REISIJALE HÜVITISE REISIST MÕJUVA TAKISTUSE TÕTTU LOOBUDES.   • REISIJAL ON KOHUSTATUD TUTVUMA TENSI-REISIDE PAKETTREISILEPINGUGA!   • REISIFIRMA JÄTAB ENDALE ÕIGUSE TEHA MUUDATUSI PROGRAMMIS PAREMUSE SUUNAS.

NB! Meie reisiprogrammid on koostatud 2022. a seisuga. Kuna uue olukorra tõttu muutuvad sihtkohtades sageli reeglid ja nõuded, siis võib juhtuda, et need ei võimalda meil enam küllastada mõnda programmis märgitud paika või vaatamisväärsust. Sel juhul oleme sunnitud programmi muutma ja võimalusel pakkuma alternatiivseid reisi ajal kehtivatele reeglitele, nõuetele jms. Samuti võivad muutuda nõuded sihtriiki sisenemiseks ja sealt naasmiseks.

NB! Hinnad võivad muutuda, juhul kui öömajad, kütusetarnijad muudavad oma hindu!